

Joensuun hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025–2028

KAKOLK 26.11.2024 § 84
1615/00.01.02.03/2024

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään Joensuun kaupungin kaikilla toimialoilla. Kuntien tulee laatia valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka jakautuu nimensä mukaisesti kahteen osaan. Kertomusosio kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilanteen ja hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen kertomuksesta johdetut tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kaupungin strategista johtamista.

Joensuun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisesta on vastannut kaupungin johtoryhmä, joka toimii myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmänä. Työskentelyä on koordinoitunut hyvinvointipalvelujen koordinaattori yhdessä hyvinvoinnin toimialan edustajien kanssa.

Hyvinvointikertomus- ja -suunnittelutyö aloitettiin maakunnallisena yhteistyönä loppuvuodesta 2023. Yhteistyön tuloksena laadittiin maakunnallinen hyte-ohjelma, johon määriteltiin painopisteet ja niiden alle tavoitekirjaukset, jotka ovat yhteisiä Pohjois-karjalan kaikille kunnille ja hyvinvointialueelle. Maakunnallisilla painopisteillä ja tavoitekirjauksilla pyritään kohdistamaan kuntien ja hyvinvointialueen toimenpiteitä samoihin kohtiin. Toimenpidetaso on organisaatiokohtainen.

Joensuun kaupungin oman hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu aloitettiin vuoden 2024 alussa käymällä läpi eri lähteistä saatavilla olevia indikaattoritietoja ja kuntalaiskyselyjen tuloksia. Tarkastelussa oli satoja indikaattoreita, joista lopulliseen hyvinvointikertomukseen valikoitui noin 120. Näiden joukossa on THL:n luonnosvaiheessa olevat nk. vähimmäistietosisällön mukaiset indikaattorit, joiden seuraaminen tullee jatkossa kunnille ja hyvinvointialueille velvoittavaksi. Valtaosassa indikaattoreista vertailutietona on hyödynnetty paitsi Joensuun omia edellisten mittausten tietoja, myös Lappeenrannan, Kuopion, Pohjois-Karjalan ja koko maan tietoja. Hyvinvointikertomusosiota esiteltiin kaupunginhallitukselle (KH 22.04.2024 § 150) ja kaupunginvaltuustolle (KV 29.4.2024 § 22).

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet laadittiin vastaamaan hyvinvointikertomuksesta esiin nousseisiin joensuulaisten hyvinvoinnin haasteisiin. Haasteet ovat monimutkaisia ja vaativat pitkäjänteistä työskentelyä yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa. Suunnitelmaan on valittu toimenpiteitä, jotka ovat kaupungin omalla toiminnalla toteutettavissa. Maakunnan yhteisten painopisteiden ja tavoitekirjausten kautta tulee näkyväksi eri toimijoiden keinovalikoima tiettyjen haasteena koettujen ilmiöiden ratkaisemisessa.

Suunnitelmaan kirjattuja toimenpidekokonaisuuksia on yhteensä 23. Ne ovat nostoja ja painotuksia, mihin erityisesti panostetaan tulevan valtuustokauden aikana, ja joiden konkreettisia toimia suunnitellaan aina talousarviovalmistelun yhteydessä. Toimenpiteistä raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja toimenpiteiden kokonaisvaikuttavuutta arvioidaan valtuustokauden lopussa.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2025–2028 sisältää neljä erillissuunnitelmaa, joita ovat ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelma ja suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Kuhunkin erillissuunnitelmaan liittyvät toimenpidekokonaisuudet tunnistaa hyvinvointisuunnitelmassa toimenpiteiden perässä olevien kirjainlyhenteiden avulla.

Hallintosäännön mukaisesti kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyy ehkäisevän päihdetyön suunnitelman ja Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman. Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma vuosille 2025-2028 jatkaa hyvinvointialueen

kanssa yhteistyössä sovittuja toimia päihteenkäytön ja päihteistä aiheutuvien haittojen vähentämiseksi ja joensuulaisten elintapojen parantamiseksi. Niitä ovat

1. Toteutetaan ehkäisevää päihdetyötä eri palvelualoilla
 2. Kehitetään ehkäisevään päihdetyöhön liittyvää osaamista
 3. Kehitetään ehkäisevään päihdetyöhön liittyvää viestintää
- Yksityiskohtaiset toimenpiteet suunnitellaan vuosittain.

Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman 2024-2026 laatimista ohjaavat vahvasti Unicefin ohjeistukset ja Lapsiystävällinen kunta -mallin rakenteet. Unicef on hyväksynyt Joensuun toisen työskentelykauden toimenpidekokonaisuuksiksi seuraavaksi luetellut. Hyvinvointisuunnitelmaan teemoja on lyhennetty luettavuuden vuoksi.

1. Kunnassa lasten ja nuorten palveluissa edistetään systemaattisesti lasten ja nuorten positiivista mielenterveyttä eli mielen hyvinvointia sekä ennaltaehkäistään mielenterveyden ongelmia. Henkilöstöllä on tarvittava mielenterveysosaaminen lasten ja nuorten tukemiseksi. Lapset ja nuoret saavat tarvitsemaansa tukea matalalla kynnyksellä ja viiveettä. Yhteistyö kunnan eri toimijoiden välillä sekä hyvinvointialueen kanssa on toimivaa ja koordinoitua. Lapset ja nuoret ohjataan sujuvasti tarvittavan avun ja tuen piiriin.
2. Kunta varmistaa, että myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallisuus toteutuu, ja arvioi sitä.
3. Kunnan lasten ja nuorten palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa ja vapaa-ajan palveluissa, tunnustetaan ja otetaan väkivalta lasten kanssa systemaattisesti puheeksi sekä ohjataan väkivaltaa kokenut avun ja tuen piiriin
4. Kunnan Lapsiystävällinen kunta -työllä on toimivat yhteistyörakenteet hyvinvointialueen kanssa.
5. Lapsilla on keinoja ja luottamusta kohdata muutoksia ja uusia tilanteita. Lasten turvallisuuden tunne säilyy muutoksissa.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman työstämiseen ovat osallistuneet kaupungin kaikkien toimialojen lisäksi järjestöt, ja evästystä on saatu myös vaikuttamistoimielimiltä, kaupunginhallitukselta ja -valtuustolta matkan varrella. Joensuun asukkaiden ääni kuuluu Joensuun hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa erilaisten kyselyjen kautta.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisessa on hyödynnetty Kuntaliiton Sähköinen hyvinvointikertomus -työkalua ja dokumentin tekstiversio julkaistaan ko. sivustolla. Dokumentista tuotetaan visuaalisempi tiivistelmä, joka julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan ja kaupunkirakennelautakunnan tulee antaa lausunnot hyvinvointikertomuksesta. Lausunnot tulee toimittaa koordinaattori Hilikka Mäkiselle 9.12.2024 mennessä hilikka.makinen@joensuu.fi . Kaupunginvaltuusto hyväksyy Joensuun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2025–2028 helmikuussa 2025.

Joensuun hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025-2028 on oheismateriaalina sähköisessä kokouksessa.

Valmistelija: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

todeta, että sillä ei ole lisättävää Joensuun hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan 2025-2028 ja päättää hyväksyä ehkäisevän päihdetyön suunnitelman 2025-2028 ja Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman 2024-2026 osana Joensuun hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa 2025-2028.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Koordinaattori Hilikka Mäkinen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.